

A woman with short grey hair and glasses, wearing a brown sweater, is looking towards the camera. She is working at a table in a warehouse or factory setting. In the background, another person is working at a similar station. The table is covered with various boxes, some of which are blue and white. A red banner is overlaid on the right side of the image.

FEDERALE VERKIEZINGEN 2019

MAATWERKBEDRIJVEN
MEMORANDUM VAN DE SECTOR

A man with dark hair and a slight smile is looking up at the camera while working on a wooden loom. He is weaving a basket using light-colored, dried reeds or straw. The loom's frame is made of dark wood, and the weaving process is captured in a close-up shot. A green rectangular overlay is positioned in the lower-left quadrant of the image, containing the word 'INLEIDING' in white capital letters.

INLEIDING

6 aanbevelingen als leidraad voor uw handelen

De parlementsverkiezingen vormen een belangrijk moment voor de federale overheid: frisse ideeën, optimalisering of bevestiging van het beleid. Ongeacht het resultaat van de stemming zorgen verkiezingen altijd voor vernieuwing.

In het licht van de verkiezingen van mei 2019, richten Groep Maatwerk (de Vlaamse federatie van maatwerkbedrijven), FEBRAP (de Brusselse federatie van maatwerkbedrijven) en EWETA (de Waalse federatie van maatwerkbedrijven) hun zes aanbevelingen aan de federale overheid.

De huidige economische en institutionele context werpt grote uitdagingen op over de toekomst van de maatwerkbedrijven (MWB) en de werknemers die zij tewerkstellen. De overheid heeft een belangrijke rol om de MWB te stimuleren de werkgelegenheid voor 30.000 werknemers te behouden en extra tewerkstelling te creëren, en hen te ondersteunen in hun economische groei.

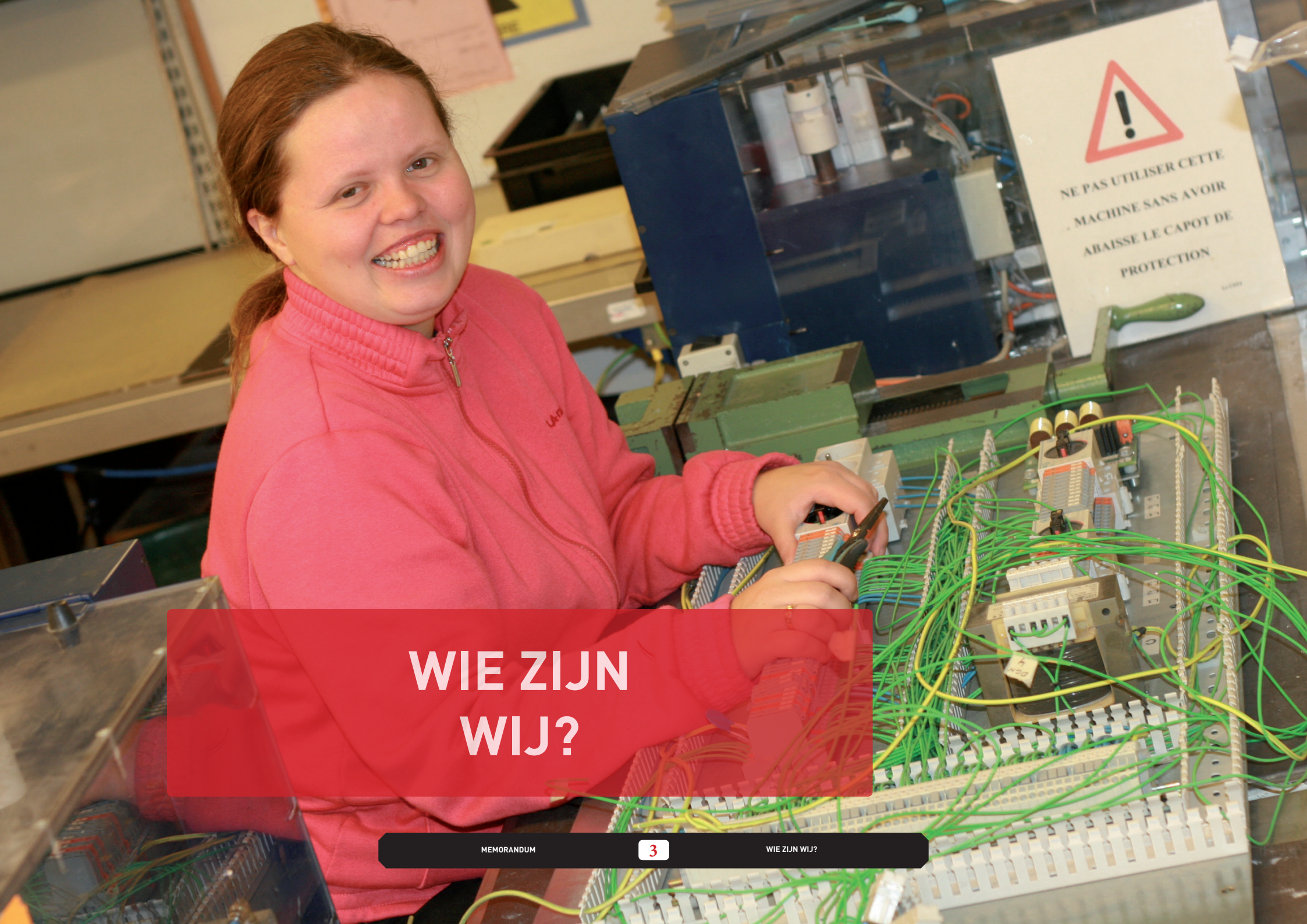
In dit document formuleert de maatwerksector verscheidene beleidsvoorstellen om de tewerkstelling van personen met een handicap op te trekken.

Dit memorandum werd opgesteld op basis van de vaststellingen en analyses uit de sector, en is ontworpen als een bijdrage tot het politieke debat dat aan de verkiezingen voorafgaat en aan het politieke handelen dat na de verkiezingen zal volgen.

Wij wensen u veel en ... inspirerend leesplezier!

23 %

Tewerkstellingsgraad van personen met
een handicap (Statbel 2017)

A woman with brown hair tied back, wearing a pink zip-up jacket, is smiling at the camera while working on a complex wiring harness. She is using a pair of wire cutters. The harness is filled with numerous green and yellow wires connected to various electronic components and connectors. In the background, there is a blue machine and a white warning sign with a red triangle and exclamation mark. The sign contains the text: "NE PAS UTILISER CETTE MACHINE SANS AVOIR ABAISSE LE CAPOT DE PROTECTION".

WIE ZIJN WIJ?

116 lokale partners, 30.000 werknemers met een handicap

Meer dan 56 jaar al zorgen bedrijven die personen met een handicap opvangen ervoor dat ze deelnemen aan het economische en maatschappelijke leven in België.

In 1963 werden de beschutte werkplaatsen officieel door de overheid erkend. In het begin ging het zo goed als om bezigheidstherapie, voorbehouden voor een beperkt publiek, maar deze werkplaatsen hebben zich verder ontwikkeld tot moderne bedrijven. De initieel erg eenvoudige en routineuze activiteiten zijn diverser en complexer geworden.

Ook het statuut van de werknemers is sterk geëvolueerd. De personen met een handicap, die aanvankelijk min of meer vrijwilligerswerk verrichtten, kregen vervolgens een vorm van bezoldiging om uiteindelijk volwaardige loontrekkenden te worden, met een loon dat even hoog of hoger is dan het GGMMI. De sector is onderworpen aan de algemene arbeidswetgeving en volgt ook de sectorale collectieve overeenkomsten die aangenomen worden in het kader van het sectoraal paritair comité van de maatwerkbedrijven.

De sector van de beschutte werkplaatsen is in de afgelopen decennia sterk geprofessionaliseerd. De benaming “beschutte werkplaats” ruimde plaats voor de term “maatwerkbedrijf”. Die naamsverandering toonde duidelijk de wens van deze structuren om zich te positioneren als ondernemingen, actief op de economische markt, met dezelfde verplichtingen die geëist worden van alle andere structuren met een commerciële activiteit. De maatwerkbedrijven hebben die positionering evenwel niet in de plaats gesteld van hun maatschappelijke doelstelling, die hun bestaansreden blijft: de socioprofessionele integratie van personen met een handicap.

De 116 maatwerkbedrijven, aanwezig in alle hoeken van België, streven jaar in jaar uit hetzelfde doel na, namelijk werk verschaffen aan meer dan 30.000 personen met een handicap. De aldus gecreëerde jobs vormen zo echte hefboomen voor de maatschappelijke integratie en de ontplooiing van deze personen.

Drie federaties

Groep Maatwerk, FEBRAP en EWETA willen, via hun acties op verschillende niveaus (politiek, institutioneel, communicatie), de tewerkstelling van personen met een handicap bevorderen en de belangen van de maatwerkbedrijven verdedigen.

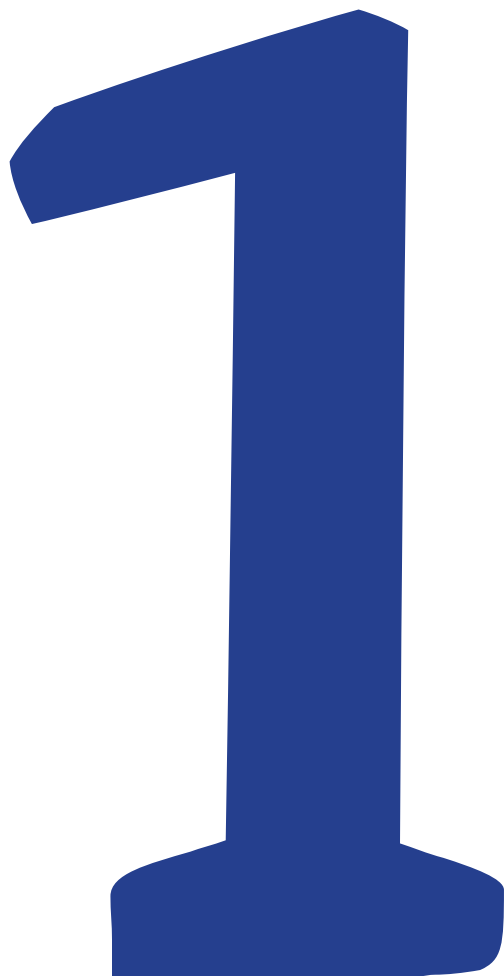
Ondanks de sterkte die de bedrijven de afgelopen jaren hebben opgebouwd, zijn ze ook bijzonder:

- vooreerst per definitie, aangezien ze de uitdaging aangaan om kwetsbare mensen aan het werk te stellen die moeilijk te integreren zijn in het zogenaamd «klassieke» arbeidscircuit;
- vervolgens door hun positie, aangezien ze zich met één been in de non-profitsector (sociale basisopdracht) en het andere been in de profitsector bevinden (voortdurend actief op zoek gaan naar markten om werk te verschaffen aan de 30.000 werknemers van de sector);
- tot slot door hun partnership, als onderaannemer, met de industrie of de grote distributie.

A woman with brown hair, wearing a red turtleneck sweater and a brown vest with a fur collar, is looking down at a large stack of white papers on a desk. She is in a room with blue storage bins in the background. A semi-transparent blue box is overlaid on the left side of the image, containing the number 6 and the word AANBEVELINGEN.

6

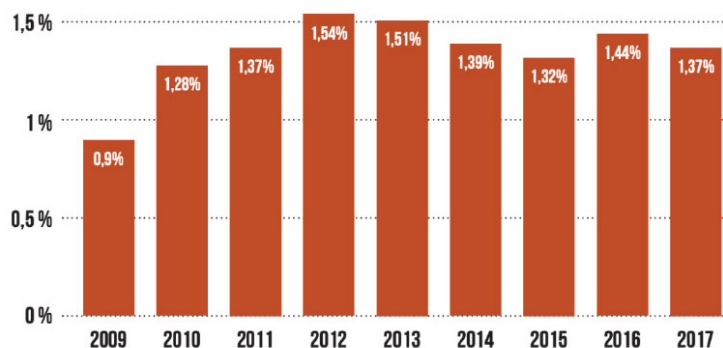
AANBEVELINGEN

Aanbeveling 1 | Het niet naleven van quota bestraffen

De wet van 16 april 1963 betreffende de sociale reclassering van minder-validen voorzag in de invoering van een tewerkstellingsquotum van personen met een handicap bij privébedrijven en in overheidsdiensten.

In haar koninklijk besluit van 5 maart 2007 tot organisatie van de werving van personen met een handicap in sommige federale overheidsdiensten legt de Regering regels vast voor het verkrijgen van een quotum van 3% personen met een handicap bij de federale administraties. Twaalf jaar later moeten we helaas vaststellen dat deze doelstelling verre van bereikt is.

Tewerkstellingsgraad van medewerkers met een handicap. Tabel afkomstig uit het evaluatieverslag 2017 van de begeleidingscommissie voor de aanwerving van personen met een handicap in het federaal openbaar ambt.

De wet van 3 september 2017 sluit zich aan bij de Brusselse en Waalse regelgeving en geeft de federale aanbestedende overheden de mogelijkheid maximaal een derde van deze verplichting in te vullen door contracten voor werken, leveringen en diensten aan te gaan met maatwerkbedrijven. In verband met deze mogelijkheid om onrechtstreeks de tewerkstelling van personen met een handicap te bevorderen bestaan al geslaagde ervaringen in diverse Europese landen (Duitsland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, enz.). In Frankrijk bijvoorbeeld verplicht de wetgeving de privébedrijven en overheidsbedrijven 6% werknemers met een handicap aan te werken, of, als dat niet lukt, aan de beschermde sector uit te besteden om aan deze wettelijke verplichting tegemoet te komen.

Onze vraag:

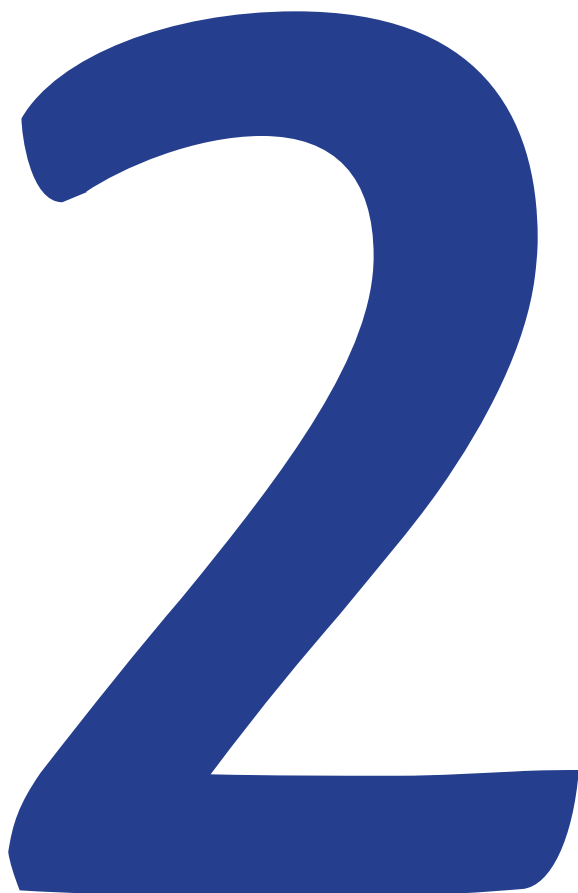
Overwegende enerzijds de economische uitdagingen waarmee de maatwerkbedrijven momenteel worden geconfronteerd, en anderzijds het falen van de federale administraties om voldoende personen met een handicap in dienst te nemen om hun quotum te bereiken ondanks de voorbeeldrol die ze zouden moeten opnemen, vragen wij aansprekende en redelijke sancties op te leggen bij niet-naleving.

In eerste instantie raden we aan om alle federale instellingen die hun quota niet bereiken te verplichten een beroep te doen op maatwerkbedrijven voor hun overheidsopdrachten, via systematische prospectie bij de beroepsfederaties van de maatwerkbedrijven.

Indien het quotum na toepassing van deze maatregel nog altijd niet bereikt is: financiële sancties opleggen die de tewerkstelling van personen met een handicap ten goede komen. Deze kunnen de vorm aannemen van:

- hetzij een bijdrage aan een paritair sectoraal fonds dat de taak heeft dit geld te herbestemmen voor projecten die de inclusie van personen met een handicap in de arbeidswereld mogelijk maken (naar het voorbeeld van het Franse systeem);
- hetzij de bevrozing van dit financiële bedrag, met de verplichting het voor te behouden voor een project voor de tewerkstelling van een persoon met een handicap binnen de organisatie. Deze «oplossing» zou toelaten dat de administratie er zeker van is dat de financiële sanctie gebruikt wordt voor een project dat haar ten goede komt ... en dat ook ten goede komt van deze doelgroep die een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft.

Aanbeveling 2 | Innovatie en herlokalisatie steunen

De reshoring (“herlokalisatie”) van industriële activiteiten, zo gewenst door de politiek, zet zich maar niet door. Stricto sensu betreft herlokalisatie de terugkeer naar het land van oorsprong van productie-eenheden die tevoren gedelokaliseerd werden. In brede zin betreft het de vertraging van het delokalisatieproces naar lageloonlanden.

Maatwerkbedrijven, en ruimer bekeken de sociale economieondernemingen, positioneren zich echter al als een objectief middel in de strijd tegen de delokalisatie van productie en diensten, o.a. als outsourcingpartner voor heel wat reguliere bedrijven en door zich steeds meer op nichemarkten te richten die onmogelijk te delokaliseren zijn (sector van parken en tuinen, upcycling, dienstencheques, nabijheidsdiensten, ...).

Het grootste deel van de omzet van de sector komt evenwel uit de traditionele industriële activiteiten van de maatwerkbedrijven, die vaak voorwerp zijn van delokalisatie. Dat zorgt voor toenemende concurrentie, die de economische en sociale ambities van de MWB kan verstikken en op termijn voor jobverlies binnen die structuren kan zorgen. We wensen dus enerzijds dat de «niet-delokaliseerbare» activiteiten van de maatwerkbedrijven worden gevaloriseerd, en anderzijds dat er steun komt voor nieuwe en traditionele activiteiten van de MWB waardoor de laaggeschoolden die bij de MWB werken hun job kunnen behouden.

Onze vraag:

Teneinde te strijden tegen sociale dumping, te waken over het verankeren van industriële activiteiten en dergelijke activiteiten te herlokaliseren, met behoud en creatie van tewerkstelling en opleiding voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, vragen wij een actief beleid ter bevordering van de maatwerkbedrijven en meer in het algemeen voor de sociale, circulaire en lokale economie.

Dit vertaalt zich in steun voor innovatie en voor de uitbouw van de lokale activiteiten van de maatwerkbedrijven alsook in steun voor activiteiten die gevoelig zijn voor de mondialisering

- in alle federale en gewestelijke economische relanceplannen
- en via de toegang tot specifieke steun die aan alle ondernemingen wordt aangeboden (zowel op federaal als op gewestelijk niveau).

3

Aanbeveling 3 | Een pact sluiten tussen de federale overheid en de gewesten

De sociale economie - die de maatwerkbedrijven en de «entreprises de travail adapté» omvat - is een gewestelijke bevoegdheid (zie de zesde staatshervorming) en een gemeenschapsbevoegdheid in Brussel. Bijgevolg vallen de compensatiemaatregelen voor de tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking onder de bevoegdheid van de gewestregeringen in Vlaanderen en Wallonië, en onder die van de gemeenschapsregering in Brussel.

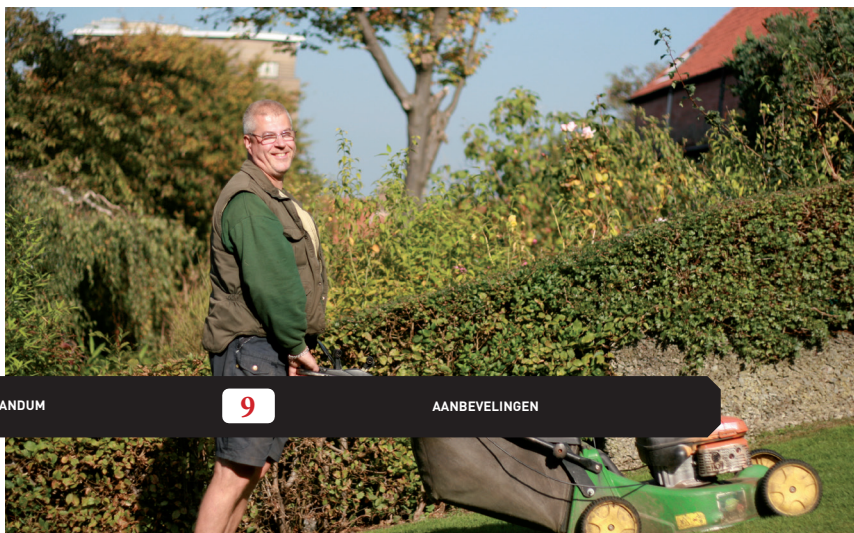
Ook de activering van de werkzoekenden werd geregionaliseerd. Dit betekent dat wanneer een werkzoekende die ver van de arbeidsmarkt staat, aangeworven wordt in een bepaald gewest, dit een kostprijs inhoudt voor het gewestelijke beleid.

Voor het federale niveau betekent dat dan weer winst. Als de werkzoekende bijvoorbeeld een RVA-toelage ontvangt, zal die na zijn indienstneming niet meer betaald moeten worden en zal er meer geld binnenkomen via bijvoorbeeld de inkomensbelasting en de sociale zekerheid.

Onze vraag:

Daarom vragen wij om een samenwerkingspact tussen de federale overheid en de gewesten. De gewestelijke overheden zouden een deel van de financiële «winst» terugkrijgen die via het federale beleid wordt gecreëerd, wanneer zij voor bijkomende jobs zorgen in een maatwerkbedrijf of een «entreprise de travail adapté».

Doelstelling is een kader te creëren dat de drempels verlaagt waarmee de gewesten worden geconfronteerd wanneer zij in onze structuren personen steunen die ver van de arbeidsmarkt staan.

4

Aanbeveling 4 | Niets over ons zonder ons!

In 2009 ratificeerde België het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. In juli 2016 werd een federaal handistreamingplan goedgekeurd. In het kader van dat actieplan verbond elke minister of staatssecretaris zich ertoe de handicapdimensie op te nemen in een aantal beleidsstrategieën, waaronder die van tewerkstelling en opleiding.

Hoewel er al een reeks maatregelen werden genomen om aan die engagementen tegemoet te komen, lijkt het ons belangrijk er vandaag aan te herinneren dat, bij het ontwikkelen van nieuwe wetgeving in verband met tewerkstelling of opleiding, rekening gehouden moet worden met de specifieke kenmerken van de werknemers met een handicap. Onze doelgroep wordt immers vaak vergeten bij het uitwerken van nieuwe maatregelen. We sommen hier enkel de meest recente op:

- 1/ Het koninklijk besluit van 15 oktober 2017 inzake de overeenkomsten voor beroepsaanpassing
- 2/ SWT en aangepaste beschikbaarheid
- 3/ De eindeloopbaanmaatregelen en -jobs
- 4/ Artikel 39ter van de wet van 3 juli 1978 – Outplacement
- 5/ Pensioenen - zware beroepen

Onze vraag:

Het federale handistreamingplan voorziet erin dat men in alle beleidsdomeinen rekening houdt met de handicapdimensie en dat men nagaat wat de (positieve of negatieve) impact zou kunnen zijn van een beslissing op de personen met een handicap. Het Verdrag voorziet erin dat deze opdracht door verschillende actoren wordt uitgevoerd (referentiepersonen handicap bij de administraties en kabinetten, het coördinatiemechanisme, het onafhankelijke mechanisme en het middenveld). We vragen dat deze manier van werken gevolgd wordt voor elke nieuwe maatregel inzake tewerkstelling en opleiding.

5

Aanbeveling 5 | Een level playing field creëren

1. De gevangenistarieven gelijkschakelen met de marktprijzen

De werkgeversfederaties van de maatwerkbedrijven erkennen dat werk een katalysator voor integratie en/of herintegratie in de maatschappij vormt, die even nuttig is voor werknemers met een handicap als voor gedetineerden. Via handarbeid kunnen gevangenen hier gebruik van maken, waarbij ze rechtstreekse concurrenten vormen van de activiteiten die de maatwerkbedrijven uitvoeren.

De prijzen die de gevangenen hanteren, zijn evenwel anticoncurrentieel en de maatwerksector wordt daar al vele jaren voortdurend mee geconfronteerd.

Het is niet normaal dat een voorrecht van de overheid (in voorkomend geval valoriserend werk verschaffen aan gedetineerden) ten koste gaat van de werknemers in maatwerkbedrijven. De prijzen die de maatwerksector hanteert, moeten immers het loon van de werknemers, de werkgeversbijdragen en alle ander werkgeverslasten in verband met de normale kostprijs van het werk omvatten, wat niet het geval is voor de gevangenen.

Wat een gevangene verdient: 1,50 €-2,00 €/uur.

Wat de gevangenis aan de klant factureert: 5,50 €/uur.

Marktprijs voor eenvoudige goederenbehandeling: 20 euro/uur (voor een goederenbehandelaar zonder handicap).

Met andere woorden: een gevangenis factureert de eindklant bijna 4 keer minder dan de marktprijs voor hetzelfde soort werk.

Onze vraag:

Er moet een mechanisme opgezet worden opdat de prijzen die de gevangenen hanteren, afgestemd worden op de marktprijzen en geen concurrentievervalsing veroorzaken voor andere bedrijven die op dezelfde markten actief zijn.

2. De btw voor alle sociale economieondernemingen gelijkgeschakelen

Sinds 2000 vallen de sociale economieondernemingen niet allemaal onder hetzelfde btw-stelsel. Het koninklijk besluit van 20 september 2000 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven, voert immers een verlaagd btw-tarief in voor de goederen en diensten geleverd door instellingen met sociaal oogmerk.

- Beoogde goederen: goederen die gratis aan huis bij particulieren of ondernemingen worden opgehaald of op een andere manier. Bepaalde goederen zijn in ieder geval uitgesloten en doen het recht op het verminderde tarief verliezen: investeringgoederen, antiquiteiten, kunstvoorwerpen of voorwerpen voor verzameling.
- Beoogde diensten: de prestatie van diensten met uitsluiting van werk in onroerende staat, het onderhoud of herstelling van land-, water- en luchtvoertuigen.
- Voorwaarden: (1) een instelling van Belgisch of Europees recht zijn; (2) geenszins het stelselmatig streven naar winstbejag tot doel hebben; (3) door de bevoegde overheden erkend zijn als een initiatief waarvan het doel bestaan in het tewerkstellen van werkzoekenden die uit de traditionele arbeidscircuits zijn uitgesloten; (4) prijzen toepassen die zijn goedgekeurd door de overheid; (5) de werkzaamheden beperken tot de verkoop van goederen of het presteren van diensten die in het besluit beoogd zijn; (6) niet leiden tot concurrentievervalsing door het voordeel van dit verlaagd tarief.

Dit besluit kent een btw-tarief van 6% toe aan de inschakelingsondernemingen, de ateliers voor opleiding door tewerkstelling, de sociale werkplaatsen, enz. De (voormalige) beschutte werkplaatsen vallen echter niet onder dit uitzonderingsstelsel en moeten steeds 21% btw betalen op diensten en goederen waarvoor de overige sociale economieondernemingen een verlaagd tarief genieten.

Deze situatie zorgt voor concurrentievervalsing ten koste van de aangepaste sector.

Onze vraag:

We vragen dat er een eind wordt gemaakt aan de concurrentievervalsing die voortvloeit uit dit bijzondere belastingstelsel in het kader van de diensten die geleverd worden aan particulieren en instellingen die niet btw-plichtig zijn (onder meer overheidsopdrachten).

6

Aanbeveling 6 | Het gewicht van de veroudering van de MWB-werknemers opvangen

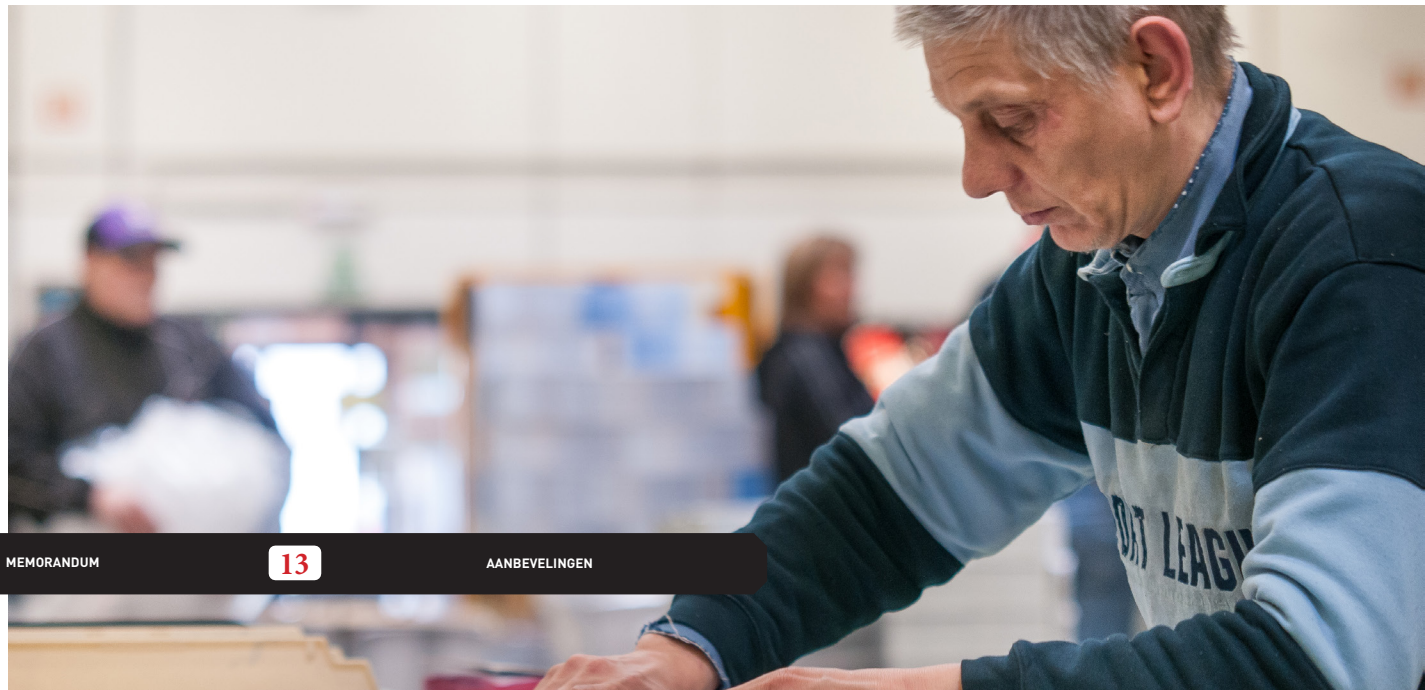
Het hoeft niet meer aangetoond dat veroudering het gewicht van de handicap exponentieel verzwaart. Oudere werknemers kunnen met moeite het werktempo bijhouden in de maatwerkbedrijven, die toch een minimale rentabiliteit moeten bewaren.

Bepaalde maatregelen worden op gewestelijk niveau genomen, zoals die om mensen aan het werk te houden, maar ze volstaan niet.

Zonder de gewesten hun verantwoordelijkheid te willen ontfangen, is het belangrijk dat de maatregelen die op federaal niveau worden genomen inzake de inrichting van het loopbaaneinde systematisch rekening houden met de moeilijkheden die onze doelgroep ondervindt.

Onze vraag:

Dat er op federaal niveau maatregelen worden genomen die aangepast zijn aan onze doelgroep: vrijstelling van de aangepaste beschikbaarheid in geval van SWT, aanpassing van de eindloopbaanmaatregelen en -jobs, pensioenleeftijd, inzetbaarheidsmaatregelen, aanpassing van het artikel 39ter, rekening houden met het extra gewicht van de handicap in de beoordeling van zware beroepen, ...

CONTACTEN

GROEP MAATWERK - VLAAMS FEDERATIE VAN MAATWERKBEDRIJVEN

Goossensvest 34
3300 Tienen
Tél : 016 82 76 40
www.groepmaatwerk.be

Contact : Francis Devisch
francis.devisch@groepmaatwerk.be

FEBRAP – FÉDÉRATION BRUXELLOISE DES ENTREPRISES DE TRAVAIL ADAPTÉ

Rue Fernand Bernier, 15
1060 Bruxelles
Tél : 02 543 19 31
www.febrap.be

Contact : Marie Dedobbeleer
marie.dedobbeleer@febrap.be

EWETA – FÉDÉRATION WALLONNE DES EN- TREPRISES DE TRAVAIL ADAPTÉ

Route de Philippeville 196
6010 Couillet
Tél : 071 29 89 20

Contact : Sognia Angelozzi
s.angelozzi@eweta.be